

Obsah

Předmluva	3
Obsah	6
1 Filtr SORT (lehké opakování)	12
1.1 Minimální implementace	12
1.1.1 Podrobnější popis	12
1.1.2 Kontejner a třídění	12
1.1.3 Implementace	13
1.1.4 Nad prvním programem	13
1.2 Rafinovanější implementace	14
1.3 Nástroje	15
1.3.1 Hlavní program	15
1.3.2 Porovnání řádek podle čísel	16
1.3.3 Analýza parametrů příkazové řádky	17
1.3.4 Převod znakového řetězce do kódové stránky 852	18
1.3.5 Nad druhou verzí	20
1.4 Refaktorujeme program SORT	20
1.4.1 Návrhové vzory a refaktorování	20
1.4.2 Práce se znaky	21
1.4.3 Komparátory	22
1.4.4 Hlavní program a třídění	23
1.4.5 Hlavní program	27
1.5 Náměty pro samostatnou práci	27
2 Hodiny (úvod do programování GUI)	28
2.1 Jednoduché digitální hodiny	28
2.1.1 Návrh grafického uživatelské rozhraní	28
2.1.2 Obsluha událostí	31
2.2 Hodiny s ručičkami	34
2.2.1 Kreslicí plocha a kreslení	34
2.2.2 Kreslení v okně	35
2.2.3 První verze analogových hodin	36
2.2.4 Vylepšená verze	42
2.2.5 Další drobná vylepšení	44
2.3 Náměty pro samostatnou práci	47

3	Ošetřování chyb za běhu	48
3.1	Když nastane chyba	48
3.2	Výjimka	50
3.2.1	První přiblížení	50
3.2.2	Vyvolání výjimky	55
3.2.3	Zachycení výjimky	57
3.2.4	Běh programu s výjimkami	58
3.2.5	Třídy výjimek	60
3.3	Koncovka: operace, které musí proběhnout	61
3.4	Náměty pro samostatnou práci	63
4	Ukazatele a práce s pamětí	64
4.1	Adresa a ukazatel	64
4.1.1	Datový typ ukazatel	64
4.1.2	Přístup k proměnným pomocí ukazatelů	66
4.1.3	Pořadí deklarací	69
4.2	Dynamické přidělování paměti	69
4.2.1	Paměť programu	69
4.2.2	Vytváření dynamických proměnných	70
4.2.3	Uvolňování dynamických proměnných	73
4.3	Náměty pro samostatnou práci	75
5	Procedury a funkce	76
5.1	Přetěžování procedur a funkcí	76
5.1.1	Pravidla přetěžování	76
5.1.2	Kdy použít přetěžování	78
5.1.3	Pohled pod pokličku	79
5.2	Volací konvence	80
5.2.1	Volání podprogramu	80
5.2.2	Podporované volací konvence	81
5.3	Implicitní hodnoty parametrů	81
5.3.1	O co jde?	81
5.3.2	Deklarace implicitní hodnoty parametru	82
5.4	Dynamická knihovna	83
5.4.1	Vytvoření dynamické knihovny ve Free Pascalu	83
5.4.2	Použití dynamické knihovny	87
5.4.3	Import DLL pomocí nástrojů z Win32 API (dynamický import)	89
5.4.4	Použití DLL napsané v jiném jazyce	92
5.5	Náměty pro samostatnou práci	96
6	Vlastnosti a operátory	97
6.1	Vlastnost	97
6.1.1	Jednoduchá vlastnost	97
6.1.2	Indexovaná vlastnost	100
6.2	Co je přetěžování operátorů	103
6.3	Přetěžování operátorů ve Free Pascalu	104
6.3.1	Základní pravidla	104

6.3.2	Příklad: komplexní čísla	105
6.4	Přetěžování operátorů v Delphi	109
6.4.1	Přetěžovatelné operátory	109
6.4.2	Obecná pravidla	111
6.4.3	Příklad: komplexní čísla	111
6.5	Náměty pro samostatnou práci	114
7	Seznam a zapouzdření	115
7.1	Co je seznam	115
7.2	Naivní implementace seznamu	116
7.2.1	Pomocné typy	116
7.2.2	Třída Seznam	118
7.2.3	Vložení nového prvku za určený prvek	121
7.3	Problémy naivní implementace spojového seznamu	124
7.3.1	Chybějící metody	124
7.3.2	Seznam není univerzální	124
7.3.3	Porušené zapouzdření	125
7.3.4	Lepší implementace seznamu	125
7.3.5	Seznam, který nezveřejňuje typ prvku	126
7.4	Další vylepšení	130
7.4.1	Oddělíme rozhraní od implementace	131
7.4.2	Návrhový vzor Most	134
7.5	Náměty pro samostatnou práci	134
8	Iterátor	136
8.1	K čemu je dobrý iterátor	136
8.2	Třídy iterátorů	137
8.2.1	Abstraktní iterátor	137
8.2.2	Třída seznamu	143
8.3	Použití iterátorů	145
8.4	Poznámky na závěr	148
8.5	Náměty pro samostatnou práci	150
9	Šablony neboli generické typy	151
9.1	K čemu jsou generické typy?	151
9.2	Syntaktická pravidla	151
9.2.1	Generická třída	152
9.2.2	Použití generické třídy	153
9.3	Generický seznam	154
9.3.1	Prvek seznamu	154
9.3.2	Seznam	155
9.4	Náměty pro samostatnou práci	157
10	Pokusy s fraktály I (pokročilé GUI)	158
10.1	Verze 1.0	158
10.1.1	Fraktál	158
10.1.2	Hlavní okno	160
10.1.3	Výsledek	171

10.2	Verze 2.0: Odstraňujeme nápadná nedopatření	171
10.2.1	Komunikace s běžícím programem	172
10.2.2	Chybný vstup	175
10.2.3	Nad verzí 2.0	178
10.3	Verze 2.1: Drobná vylepšení	178
10.3.1	Informace o produktu	178
10.3.2	Stavová řádka	181
10.3.3	Rozměry a barvy bitové mapy	182
10.3.4	Posuvníky	185
10.3.5	Pořadí komponent	187
10.3.6	Výběr myši	187
10.3.7	Panel nástrojů	191
10.4	Náměty pro samostatnou práci	193
11	Pokusy s fraktály II (XML, nápověda)	194
11.1	Verze 3.0: Dynamické knihovny a konfigurační soubor	194
11.1.1	Úvodní úvahy	194
11.1.2	Značkovací jazyk XML	197
11.1.3	Zpracování XML v Pascalu	199
11.1.4	Načtení konfiguračního souboru	200
11.1.5	Import výpočetní funkce z dynamické knihovny	205
11.1.6	Dialogové okno Nastavení	206
11.1.7	Instalace dynamické knihovny	207
11.1.8	Vizuální návrh okna Nastavení	207
11.2	Verze 3.0.1: Použití registru Windows	209
11.2.1	Proč přistupovat k registru	210
11.2.2	Registr Windows	210
11.2.3	Úprava programu pro výpočet fraktálů	212
11.3	Verze 3.1: Nápověda	213
11.3.1	Nástroje	213
11.3.2	Soubory s nápovědou	214
11.3.3	Úprava programu	215
11.4	Náměty pro samostatnou práci	216
12	Instalační program	217
12.1	NSIS	217
12.1.1	Co je NSIS	217
12.2	Jednoduchý instalační program	222
12.2.1	První verze	222
12.2.2	Vylepšujeme první instalační program	225
12.3	Průvodce instalací	227
12.3.1	Stránky průvodce	227
12.3.2	Jednoduchý průvodce instalací Fraktálu	229
12.3.3	Atributy	229
12.3.4	Upravujeme okna průvodce	234
12.3.5	Další úpravy	235
12.4	Náměty pro samostatnou práci	243

13 Souběžné podprocesy neboli vlákna	244
13.1 Základy práce s podprocesy	244
13.1.1 Co je to podproces	244
13.1.2 Pokročilejší nástroje	248
13.2 Synchronizace podprocesů	252
13.2.1 Souběh, synchronizace a uváznutí	252
13.2.2 Zámek ve Free Pascalu	257
13.2.3 Zámek v Delphi	259
13.2.4 Metoda Synchronize	259
13.2.5 Čekání na událost	261
13.3 Paralelní procedury a fond podprocesů	264
13.3.1 Fond podprocesů	264
13.3.2 Paralelní procedury	265
13.3.3 Paralelní procedury a fond podprocesů ve Free Pascalu	265
13.4 Podprocesy a fraktály	269
13.4.1 Verze 4.0: Výpočet barvy v samostatném podprocesu	269
13.5 Náměty pro samostatnou práci	274
14 Začínáme s databázemi	275
14.1 Co je co v databázích	275
14.1.1 Tabulka, databáze a další pojmy	275
14.1.2 Komponenty pro práci s databází	277
14.1.3 Další důležité pojmy	278
14.1.4 Struktura databázové aplikace	279
14.2 Prohlížíme si data v tabulce	280
14.2.1 Příprava	280
14.2.2 Vlastní program	281
14.3 Používáme mřížku	282
14.3.1 Upravujeme data v databázi	283
14.3.2 Jména sloupců	284
14.3.3 Počítané sloupce	284
14.4 Databáze v konzolové aplikaci	287
14.4.1 Postup	287
14.4.2 Implementace	288
14.4.3 Jednotky a proměnné	288
14.4.4 Vlastní výpis	289
14.5 Dotazovací jazyk SQL	290
14.5.1 Dotaz (příkaz SELECT)	290
14.5.2 Vkládání záznamů do tabulky (příkaz INSERT)	292
14.5.3 Aktualizace (příkaz UPDATE)	292
14.5.4 Mazání záznamů (příkaz DELETE)	293
14.5.5 Vytvoření a zrušení tabulky	293
14.5.6 Vytváření a rušení indexů	293
14.6 Jednoduché příklady	294
14.6.1 Vložení nového záznamu do tabulky	294
14.6.2 Odstranění záznamu z tabulky	295
14.6.3 Agregace	295

14.6.4 Příkaz s parametry	296
14.7 Náměty pro samostatnou práci	297
15 Dodatek	298
15.1 Kódová stránka	298
15.1.1 Změna kódové stránky konzolového okna Windows	298
15.1.2 Uložení souboru v daném kódování	298
15.2 Knihovny Free Pascalu	299
15.2.1 Když IDE nezná jednotku	299
15.2.2 Instalace balíčku	299
15.3 Program a projekt	299
15.3.1 Nastavení ladiče	299
15.3.2 Velikost spustitelného souboru	300
15.3.3 Jen nutné soubory	300
15.4 Lazarus a výjimky	301
Literatura	302
Rejstřík	304